

כי בגין יישאר מנהיג המפלגה במשך זמן רב, וכי הוא מוקף בראשי אצ"ל הי בכירים. תמיר פרש מחרות.

(2) המישטר החדש. כדי לסלול לעצמו קאריירה, שם את הדגש על פעילותו כי עורך-דין. הוא בחר בכמה מישפטים סנסציוניים — מישפט קסטנר, מישפט שורת הנתנדבים ועוד — והפך אותם מכשיר לפירסום אישי כביר. שותפו באותה תקופה היה השבועון העולם הזה, שסיפק לו את עיקר הפירסום הדרוש. ותמורת זה קיבל תמיר את ההשקפות הפוליטיות של ה שבועון, שהיו הפוכות מאלה של חרות. העולם הזה היה אז ראש האופוזיציה נגד המישטר הברזגוריוני, בענייני פנים וחץ כאחד.

(3) המישטר החדש. אילו נשאר תמיר נאמן לקו זה, היה יכול להתייצב בראש תנועה פוליטית שוחרת-רפורמה, מן הסוג שהקים אורי אבנרי ב-1965, ש הולידה לאחר מכן את הנוסיונות של ר"צ וד"ש. אולם תמיר חשש מפני תדמית רדיקלית, אסף סביבו כמה גרוטאות פוליי

בלית ברירה, הקים תמיר תנועה של פורשי-חרות, שנקראה "המרכז החופשי". זו אימצה לעצמה שוב מצע יוני, מתחה ביקורת קטלנית על הלאומנות הדוגמטית של חרות, היו לה שלושה ח"כים בכנסת, שנבחרו ברשימת חרות.

(6) המרכז החופשי (ב). כל זה השתנה במלחמת ששת-הימים. בגין הציטרף לממשלת הליכוד-הלאומי. בימין הי קיצוני נוצר חלל ריק, ותמיר מיהר לתפוס אותו. הוא הפך לנציג הימין הקיצוני ביותר בכנסת, תבע לספח לאלתר את כל השטחים שנכבשו, טבע את הסיסמה, "שטח משותף לא יוחזר". מעתה גידף והירף את בגין כמי שמוכר את האידיאלים שלו תמורת כסא בממשלה.

על סמך מצע זה הלך לבחירות של 1969 בראש רשימת המרכז החופשי, ונחל תבוסה צורבת.

(7) הליכוד. מסקנתו היתה שאין עתיד בדרך זו, ושעליו לחפש טרמפ חדש. ההצלה באה בדמותו של אריק שרון, ש פרש מצה"ל, אחרי שהתברר לו שאין לו סיכוי להיות לרמטכ"ל. במיבצע-יחיד מרי שים הקים שרון את הליכוד, ועמד על כך

טובים, וקבוצתו של ייגאל ידין, שהיתה התאגדות של אנשי-מימסד מקופחים. הי מטרה היתה לטהר את החיים המדיניים מן העסקנים המיקצועיים, מסוגו של שמר אל תמיר.

אבל תמיר הצטרף לשיירה בקוליקולות. כפי שאמר עליו אחד מאנשי ד"ש במרי-רות, אחרי ההתפוצצות: "זה היה כמו גנב הצועק, תיפסו את הגנב! והמוביל את הי אוקסוף הזועם!"

ידין ורובינשטיין לא רצו בו, והעמידו תנאים חמורים להצטרפותו, בהיותם כטור חים שתמיר לא יקבל אותם. בין השאר: שתמיר ונוף יתפטר מן הכנסת. אך תמיר עשה זאת בלי היסוס, ואי אפשר היה לסרב לקבלו.

מול פני החובבנים של ידין ורובינשטיין, עמד תמיר כמיקצוען. בשורה של להטור טים השתלט במהרה על התנועה כולה. בייחוד השתלט על ידין, שהפך עבדו הי נציג. בהיותו בטוח כי תמיר משרת אותו, אחרי כמה חודשים של היסוסים, השתכנע ידין על-ידי תמיר שכדאי להצטרף לממ שלת בגין. הנימוק שהשמיע תמיר באוזן גיו, כשחזר ממסע בארצות-הברית: "מצב בריאותו של בגין הוא בכל רע. הוא לא יוכל להמשיך, ואתה תהיה או ראשי-הממ שלת."

כך התגשם חלומו של תמיר. העקרונות של ד"ש נזרקו לפתיהובל, ד"ש התפלגה, כפי שהתפלגו לפניו "המישטר החדש" ו"המרכז החופשי". אך תמיר הפך שר.

(10) התנועה הדמוקרטית. עם פילוג ד"ש החלה התפוררות כללית. בעייתו של תמיר היתה להישאר בסופו של הי תהליך בראש חלק גדול ככל האפשר של המחנה. אחרי שנפטר מאמנון רובינשטיין, היה עליו להיפטר מייגאל ידין. ידין הי תמים, ספקן על תמיר ושהוסיף להיות משועבד לו אישית ונפשית, נשחק בהדי רגה. אולם בינתיים השיג תמיר את עצמו על חברים כה רבים של התנועה, עד כי נשאר, בסופו של דבר, בלי כלום. הוא לא יכול היה להשתלט על רסיס חשוב, מפני שכל הרסיסים נשחקו, וכל אחד מאנשי ד"ש החל דואג לעצמו.

בשלב הסופי התפטר תמיר מחברותו בממשלה, מסיבות בלתי-ברורות. יתכן ש רצה להשתחרר כדי להיות חופשי למסע הבא שלו, יתכן כי הגיעוהו לכך בעיות אישיות, שגרמו לרכילות בלתי-פוסקת בי חוגי הצמרת.

כאן עשה תמיר את אחת השגיאות האופייניות לו. היה ברור לו כי עליו לחזור שוב לליכוד או לחרות. הדבר נראה קל, מפני שהליכוד היה במצב נואש, ותמיר סבר שיש לו עמדת-מיקוח חזקה. הוא היה כה בטוח בעצמו, עד שהפיק ברבים שהוא ינחל את מערכת-ההסברה של הליכוד בי בחירות.

לפי לוח-הזמנים שלו, היה עליו תחילה להיפטר סופית מידין ולסל רשמית את התנועה הדמוקרטית, כדי לעבור באופן אלגנטי בראש ארית-הפליטה.

כאן קרה אסון בלתי-צפוי. תהליך ההת-פרקות של התנועה הדמוקרטית ארך זמן רב מדי — ובינתיים החל הליכוד לתפע מתאושש בצורה מדהימה, תודות ליורם ארידור. בחרות גברה שוב רוח של ביטחון עצמי.

תמיר לא היה עוד דרוש.

כשהגיע תמיר סוף-סוף אל שעי רי חרות, כדי לפתוח בשלב מס' 11, נטרף השער בפניו.

סוס שרואני

ה החלטה של חרות היתה טבעית. הפלא לא היה בקבלתה, אלא אך באיחור הרב שבה התקבלה.

סוף-סוף יכלו ראשי חרות לעשות מה שרצו לעשות מומן — לירוק פומבית בפניו של האיש שניצל אותם פעמים כה רבות, ושגמל להם בכל פעם כפי שגמל.

בהחלטה המעליבה שלא להכניס את תמיר לליכוד או לחרות, לא בראש "חטי-בה" ואף לא באופן אישי, התמגנו כמה מגמות:

הנקמה האלגנטית של מנחם בגין, שלא שכח את מעלליו של האיש שנעץ סכין בגבו.

הביטחון העצמי של שלושת היורשים — יצחק שמיר, יורם ארידור ודויד לוי — שלא היו מוכנים להכניס לתנועה אדם שכל מטרתו — כפי שהאמינו — היתה להתחרות בהם ולרשת את בגין, או לפוצץ את התנועה ולהישאר בראש חלק ממנה.

השיגאה הכללית של ותיקי חרות, שלא ראו בתמיר אלא פלגן מיקצועני.

בסופו של דבר חש לעורתו רק אריק שרון, שהשמיק אותו במשך שנים בלשון בוטה, הסיבה: גם אריק מבודד עתה בי צמרת חרות, והוא רצה להשתמש בתמיר כדי ליצור את המהומה הדרושה לו כדי לחזק את מעמדו מול שמיר-ארידור-לוי.

מעולם לא נדחה אדם בצורה כה מעליבה ופומבית — וגם המאמרים של מלחכי-פינכתו התורניים בעיתונים השונים לא הסתירו זאת.

אמר אחד מראשי חרות: "גם בני-טרוריה לא הכניסו את הפוסם הסריואני ארבע פעמים לשעריהם. אחרי הפעם השלישית לומרים לקח."

לפני תמיר עמדה החלטה קשה. הטרמי-פיסט הניצחי מצא את עצמו בלי טרמפ.

מהן האפשרויות?

הליכוד סגור לפניו.

התחייבה אמנם דוגלת בדברים שהיא הטיף להם בין השנים 1967-1973, אך מאז כבר דגל תמיר בהחזרת שטחי מולדת, לפי מצע ד"ש. הוא פסול בעיני הימין הקיצוני.

תל"ם, מיפלגתו של דיין, מהווה אפשרות תיאורטית. דיין, טרמפיסט-לעת מצוא, אינו יכול להתנגד לכך שאדם משנה את דיעותיו כל שני וחמישי, אך דיין רוצה ברשימה של נמושות, התלויות בו לחלוטין. אין לו צורך במי שיתקע לו מחר סכין בגבו, ובמי שידאג אחרי הי בחירות רק לקאריירה של עצמו. הוא מכיר את תמיר.

שינוי שונא את תמיר מימי ד"ש.

ר"צ בוודאי אינה מעוניינת במי שעלול להתחרות בשולמית אלוני.

המעריך אינו זקוק לתמיר ואינו סובל אותו.

הדתיים אינו יכולים לקבל איש כמהוה, במצבם הנוכחי — למרות שאין לתמיר כל בעיה להפוך בן-לילה לדתי מתון או קיצוני.

כך נותרה, למעשה, רק ברירה אחת: להתייצב בראש רשימה משני, או לחזור הביתה ולשבת בשקט עד שיוזמן טרמפ חדש כפעם בכאה.

אין ספק שתמיר היה רוצה להוכיח לליכוד שהוא יכול להגיע לכנסת בכוחות עצמו. אך הטרואמה של 1969 עדיין מכר-סמת בו, כישלון חרוץ נוסף יסיים את הקאריירה שלו לחלוטין — ולא היה לו חשק להסתכן במערכת-בחירות שבה אין לו מה להגיד ואין לו מה למכור.

לעומת זאת היו שני גורמים שדחפו את תמיר להתמודות. האחד: תמיר, המתמכר לפירסום-עצמי כמו נרקומאן לסמים, השב-תכר ממאמריה-שבח שהומוטרו עליו עקב סירוב הליכוד לקבלו. גם בעבר לא היה מסוגל תמיר להבחין בין מאמרים בעיתון גנים לבין דעת-הקהל ברחוב, והיה נדמה לו כי מאמרים אלה מעידים על כוח אלקי-טורלי.

הגורם השני: הכסף. ערב התפרקות הי תנועה הדמוקרטית נקבע במועצה, שבה שלטו אנשי תמיר, כי האוצר האדתי של התנועה יחולק בין קבוצות-חברים שיתייצבו בבחירות. כל עשרה חברי-מועצה יכולים להקים קבוצה כזאת, ואז יקבלו את המיליונים. לתמיר, הידוע כחובבני-כסף לא פחות ממשא דיין, פשוט חבל על הכסף הזה.

השבוע כינס תמיר, התייעצות של אחרוני חסידיו, כדי להחליט לכאן או לכאן.

בשש מערכת-הבחירות האחרונות, מאז 1959, נרתע פעמיים מלהתייצב (1959, 1961), הלך פעמיים עם חרות (1965, 1973), הלך פעם באופן עצמאי (1969) ופעם בי-מיסרת ד"ש (1977). עליו להחליט עתה על פי איזו דוגמה לנהוג הפעם.

תמיר עם בגין בארצות-הברית (1948) ההתחלה

שגם "המרכז החופשי" של תמיר וגם "הרשימה הממלכתית" של ייגאל הורביץ יצטרפו אליו — לא ביגלל מישקלם הי כמותי, שהיה קרוב לאפס, אלא לשם יצירת אשלייה של התלכדות רחבה. ברגע הי אחרון רב תמיר עם אריק, וכימעט נשאר בחוץ. הדבר הרגין את אריק שרון עד כדי כך, שהחל מדבר על תמיר בצורה המשיצה והמבזה ביותר.

אך לתמיר לא היה איכפת. הוא לא היה זקוק עוד לאריק. הוא נכנס לכנסת השמינית, בראש חטיבה של ארבעה איש, במיסגרת הליכוד.

תוך כדי כך קרתה לו תקלה. מכיוון שהמקום הרביעי לא נראה ריאלי, היה עליו להחליט מי משני נושאי-כליו, אהוד אולמרט ועקיבא נוף, יקבל מקום זה. תמיר העדיף את נוף הצעיר והנכנע, שהיה תלוי בו לחלוטין. על פני אולמרט, הניכו ויצייר כפו. אולמרט נכנס בכל זאת לכנסת, אך לא סלח לתמיר, ופעל בלא בלא לפילוג החטיבה. בשעוריה מתמשכת וקולנית, התפלגה חטיבת המרכז החופשי, ותמיר נשאר לבדו עם נוף.

(8) המרכז החופשי (ג). תמיר הבין כי במצב זה אין לו עתיד בליכוד, והוא חיפש טרמפ חדש. כהכנה לכך הפך שוב יונה, באמתלה שמילחמת יום-הכיפור רים פקחה את עיניו, כסיעה עצמאית חסרת-סיכוי המתין לטרמפ.

(9) ד"ש. הצורה שבה התברג בד"ש היתה הצגה של לוליינות פוליטית נועזת, שאין לה דוגמות רבות בתולדות המדינה.

ד"ש קמה כתוצאה מהתחברות של שתי קבוצות: קבוצת "שינוי" של אמנון רוביני-שטיין, שהיתה מעין תנועת-מחאה של בני-

טיות מחוגי הימין (מבלי לדחות גם כמה אנשי-שמאל, לשם קישוט) והקים את "המישטר החדש".

המצע של "המישטר החדש" היה העתק גלוי של מצע "הפעולה השמית", שהוקמה לפניכן על-ידי נתן ילין-מור, אורי אבי-נרי, בועז התפוצץ בסקנדל, כאשר כימ-יוני ורדיקלי.

ההמשך היה דוגמה של קוצר-ראייה תמירי. שותפיו החדשים החלו מתקוטטים ביניהם לבין עצמם, אי אפשר היה להסכים על רשימה לכנסת ועל עצם ההליכה לי-כנסת. והכל התפוצץ בסקנדל, כאשר כימ-עט כל ראשי "המישטר החדש" הפכו שונאיו האישיים של תמיר. תמיר עצמו לא העז להתייצב בראש רשימה לכנסת לא רביעית והחמישית, ונותר בצד.

(4) חרות. כישלון זה שיכנע אותו שאין ברירה אלא לחזור לחרות. הוא עשה זאת ערב הבחירות לכנסת השישית. הוא נטש את מצעו כלא-יהיה, קיבל מחדש את תורת חרות (שהכניסה באותה תקופה לי-מצע גח"ל פיסקה על דבקותה ברעיון ארץ-ישראל השלמה משני עברי הירדן), ועשה את הכל כדי להתחבב מחדש על בגין. כך נבחר לכנסת השישית כאיש-חרות, במיסגרת גח"ל.

(5) המרכז החופשי (א). שנה לאחר מכן ניסה תמיר, בעזרת אליעזר שוסטק, להשתלט על תנועת-החרות בי וועידתה. היה זה מקח-טעות. בניגוד לי-ציפיוויו, התלכדה התנועה ברגע המכריע סביב בגין, ותמיר סולק יחד עם שוסטק (ראה יומן אישי). תוך כדי כך גידף והירף את חרות ואת בגין, כמו בימים שבהם עמד בראש "המישטר החדש".